

به ناوی خواى بهخشنده و میهره بان

هه ریمی کوردستانی عیراق

سه رۆ کایه تی هه ریم

سه رۆک

به ناوی گه له وه

بریار

ژماره (21) سالی 2008

یاسای وهزاره تی خویندنی بالاو تووژینه وهی زانستی

هه ریمی کوردستان - عیراق

به پئی برگی (1) ی مادهی (10) ی یاسای سه رۆ کایه تی هه ریمی کوردستان - عیراق ژماره (1) ی سالی 2005 ی هه موارکراو و به پالپشتی نهو یاسا کاریهی نهنجومه نی نیشتمانی کوردستان - عیراق کردویه تی له دانیشتی ژماره (31) له 2008/6/25 بریارماندا به ده رکردنی:

یاسای ژماره (10) ی سالی 2008

یاسای وهزاره تی خویندنی بالاو تووژینه وهی زانستی

هه ریمی کوردستان - عیراق

به شی یه کهم

پیناسه کان

مادهی یه کهم :

مه بهست له م زاراوانه ی خواره وه ماناکانی بهرام به ریانه بو مه بهستی نه م یاسایه :

یه کهم : هه ریم: هه ریمی کوردستان - عیراق.

دووهم : نهنجومه نی وه زیران : نهنجومه نی وه زیرانی هه ریم.

سپیهم : وەزارەت : وەزارەتی خۆپەندنی بالۆ تووژینەووی زانستی لە ھەرێم.

چوارەم : وەزیر : وەزیری خۆپەندنی بالۆ تووژینەووی زانستی لە ھەرێم.

پینچەم : ئەنجومەن : ئەنجومەنی وەزارەتی خۆپەندنی بالۆ تووژینەووی زانستی لە ھەرێم.

شەشەم : خۆپەندنی بالۆ : ھەموو قۆناغەکانی خۆپەندنی حکومی و نا حکومی دوای قۆناغی ئامادەیی.

حەوتەم : ئەنجومەنی کوردستانی : ئەنجومەنی کوردستانی بالۆ بۆ پەسپورییە پزیشکیەکان لە ھەرێم.

بەشی دووھم

ئامانج و ئەرکەکان

ماددەى دووھم :

وەزارەت ھەول دەدات ئەم ئامانجانەى خوارووە بەدى بەینیت:

یەكەم : جیبەجی کردنى سیاسەتى گشتى خۆپەندنی بالۆ تووژینەووی زانستی کە لەلایەن ئەنجومەنى وەزارەتى خۆپەندنی بالۆ تووژینەووی زانستی ئامادەکراوە و لەلایەن حکومەتى ھەرێمەووە پەسندکراوە.

دووھم : ھینانەدى کۆرانگارییەكى چۆنایەتى و سازان لەگەڵ پەرسەندنەکانى جیھانى لە مەیدانى خۆپەندنی بالۆ و تووژینەووی زانستی و بەرزکردنەوویان بۆ ئاستى پێویست لە بواریەکانى زانستی و ھونەرى و تەکنۆلۆجى دا.

سپیهم : ھینانەدى گونجان و پێگەشتن لە نیوان خۆپەندنی بالۆ و پێداویستىەکانى ھەرێم لە کادیری زانستی و ھونەرى شیاووە.

چوارەم : کارکردن لە پیناوى ھینانەدى ھاوسەنگى لە نیوان پێشکەوتنى زانستە نەزەرییەکان و ئەووى پێویستە لە رووى فراوان کردن و پەرسەپیدان لە تاقیکردنەووە و کارکردنى پراکتیکی و تاقیگەییەووە.

پینچەم : دابین کردنى پاراستنى (حصانە)ى زانستى بۆ بیرمەندان و زانایان و تووژەران و داھینەران و نرخاندنى ئەرکە زانستىەکیان و ھاندانى دەست پڕزانی زانستى (التفرغ العلمى) بەمەبەستى دروستکردنى کەسایەتى مرؤف

به شیوهیهك كه پشت به بیرکردنهوهی ئازاد و کارکردنی بهردهوام بۆ بهدییهینانی کومه لگایهکی ئازاد و گهشه دار ببهستی.

شه شه م: هاندانی خویندن و لیکۆلینهوهی زانستی و پشتگیری کردنیان و بهرزکردنهوهیان و فراوانکردنی پسرپۆرایهتی هونهیری و تهکنۆلۆژی به جوریک که له گه ل پیداوایستهکانی گه شه پیدانی مرویی و ماددی له سهر ناستی کۆمه لایهتی و ئابووری ورۆشنیری و فیکری له ههریما بگونجی.

حه وته م: وه به رهینانی توانا و به هره زانستهکان وسوود وهرگرتن له ریگاو شیواز و هویه زانستهکانی هاوچهرخ بۆ رویشتن له گه ل پیشکه وتهنی زانستی و تهکنۆلۆجی له جیهاندا.

هه شه ته م: هاندانی دهزگاکانی خویندنی بالای ئه هلی له ههریما.

نۆیه م: پاراستنی که له پووری گه لی کوردستان و گه شه پیدانی و گرنگی دان به میژوو و به هاکانی و دهرخستنی شوینه واره شارستانیهکانی و گرنگی دان به روۆشنیری گشتی و به هیزکردنی ئینتیمای نیشتمانی.

دهیه م: گه شه پیدانی شارهزایی ئه وانهی که به لانی که م زمانیکی بیانی ده خوینن له مهیدانی پسرپۆریه که یان و کارایی شیاویان پی بدری بۆ به کارهینانی تهکنۆلۆجیا.

یازده م: بنیاتنانی ناوکیکی زانستی (نواة علمیه) ی تهکنیکی نیشتمانی.

دوازده م: کارکردن له پیناوی کردنی زمانی کوردی به زمانی فیکردن و خویندن له قۆناعهکانی خویندنی بالآ له زانسته مروییهکاندا وهاندانی وهرگیپران و دانان و چاپه مهنییه زانستی ورۆشنیری و ئه کادیمییهکان بۆ زمانی کوردی.

ماددهی سییه م:

وهزارهت بهدییهینانی ئه م ئه رکانه ی خواره وه دهگریته ئه ستۆ:

یه که م: دانانی ستراتیجیهت و پلان بۆ گه شه پیدان به خویندنی بالآ وتویژینه وهی زانستی به پیی ئه و سیاسه تهی که حکومه تی ههریم دایده نی.

دووهم: دانان و په سندکردنی پلانی پیویست بۆ په ره پیدانی بهرنامهکان و هاندانی بزووته وهی دانان و تویژینه وهی زانستی و وهرگیپران له زانکۆکان و دهزگا زانستهکانی دیی دا.

سېيەم: دانانى پلانى پېويست بۇ بەرزكردنەوہى ئاستى زانستى كادىرى فيركردن لە مەيدانى خويندنى بالا، بە ئامادەكردنى مامۇستايانى زانكۆ و شارەزاي پسيپور لە رۆلەكانى ھەريم و چاودپيركردنى زانا و بيرمەندان و گرنكى دان بە توپزىنەوہى زانستى و چاودپيرى كردنى بەھرى داهيان و دۆزىنەوہ و ھاندانى وپشتگيرى كردنى وكاركردن لە پيناو ھەراھەمكردنى پېويستى ھونەرى و ماددىي و مەعنەويەكان كە ياريدەى توپزەران و داهينەران دەدەن بۇ بەدواداچوونى كارە زانستىەكانيان بە متمانە و دلئايىيەوہ.

چوارەم: دانان بە دەزگا زانكۆيى و زانستىە نا عىراقىەكان و پەسەندكردنى بنچىنەكانى ھاوتايى بۇ پلەو پروانامە زانستىەكانيان.

پېنجەم: پيشنيازكردنى كردنەوہى زانكۆى حكومى و دەزگاكانى خويندنى بالا يان ھەلۆھشاندىنەوہيان ياخود ليكدان و ليكجياكردنەوہيان يان گواستنەوہيان لە ناو ھەريمدا.

شەشەم: رەزامەندى لەسەركردنەوہى كۆليچ و پەيمانگاي نوئ لە ھەريمدا يان كەرتكردنيان يان ليكدانى ئەوانەى ھەنە لەگەل يەكدا.

ھەوتەم: پشتگيرى كردنى ھاوكارى و ئالوگۆرپكردنى رۆشنپيرى و زانستى لەگەل زانكۆ و دەزگاكانى خويندنى بالاى دەرەوہى ھەريم.

ھەشتەم: چاودپيرى كردنى ئەوانەى دین بۇ ھەريمى كوردستان يان ليى دەرەچن لە قوتابى ومامۇستا و توپزەر و دابىن كردنى پېويستىيە زانستى و كۆمەلايەتيةكانيان وھاندانى گەرانەوہى خاوەن كەفائەتەكانى نيشتمانى لە دەرەوہى ھەريم.

نۆيەم: پيشنيازكردنى پرۆژەى ياساو ئەو پېرەوانەى كە بە خويندنى بالا و توپزىنەوہى زانستىەوہ پەيوەستن.

دەيەم: ئامادەكردنى پرۆژەى بودجەى گشتى بۇ وەزارەت و دەزگاكانى.

ياز دەم: ھەلسەنگاندنى دەزگاكانى خويندنى سەر بە وەزارەت و دانانى ميكانيزميك بۇ چاكسازىيە پېويستەكان لە لايەن خودى دەزگاي خويندنىكەوہ.

دوازدهم: به دوداچوونی کاری دوزگاگانی خویندن و توپژینهوهی زانستی به شیوهیهك ناستی زانستی به پیی بهرزهفت و پیوهری جیهانی بهکار هاتوو بیاریزی و ریکاری پیویست بۆ دابین کردنی بگریته بهر.

سیزدهم: ئالوگۆرکردنی زانایان و بیرمهندان و تهدریسی لهگهڵ زانکۆکان و دوزگا زانستییه عیراقی و بیانیهکان و ئینتیدابکردنیان.

چواردهم: کارکردن له پیناوی فهراهه مکردنی کورسی خویندن بۆ سهرکه و تووهکان بۆ خویندنی بالآ له دهرهوه بههه ماههنگی لهگهڵ لایهنه په یوهن دیدارهکاندا.

بهشی سییهم

پیکهاته و دهسهلاتهکان

ماددهی چوارهم :

یهکهه: وهزیر : سهروکی بالآی وهزارته و بهرپرسه له کارهکانی و ئاراستهکردنی سیاسهتهکانی و سهرپهرشتی و چاودییری کردنی و، لهوهوه ههموو بریار و فهرمان و رینماییهك دهردهچن له بارهی ههر شتیکی په یوهندیی به نهرکهکانی وهزارت و پیکهاتهکانی و دهسهلات و ههموو کاروباریکی هونهریی و دارایی و کارگیپری و ریکخستنهوه ههبی به پیی حوکهکانی یاسا و بهرپرسیشه له بهردهم ئهنجومهنی وهزیران بهو ناوهی ئهندامیکی هاوکاره تییدا و بۆی ههیه ههندی له دهسهلاتهکانی بدات به بریکاری وهزارت یان بهرپوه بهرهگشتیهکان یاخود ئهوهی به شیواوی دهزانی له وهزارهتدا و به شیوهیهکی تایبهتیش ئهه دهسهلاتانهی خوارهوه ئههجام دههات:

- ۱- پیشنیازکردنی کردنهوهی زانکۆ و دهستهکان لهسهه راسپاردهی ئههجمهه.
- ۲- پیشنیازکردنی دامهزراندنی بریکاری وهزارت و سهروکهکانی زانکۆ و دهستهکان و راویژکاران و بهرپوهبهره گشتیهکان و بهرزکردنهوهیان بۆ سهروکایهتی ئههجمههنی وهزیران.
- ۳- پیشنیازکردنی دامهزراندنی راگر و یاریدهدهرهکانی سهروکی زانکۆکان و دهستهکان لهسهه داواوی سهروکی زانکۆ یاخود دهسته و بهرزکردنهوهیان بۆ سهروکایهتی ئههجمههنی وهزیران.

- ۴- پېيدانى مۆلەتى دامەزراندىنى زانكۆ و كۆلېچ و پەيمانگا بەرزەكان و سەنتەرەكانى توپژىنەوہى زانستى نا حكومى بە پېي ياسا و رېنمايى و بەرزەفتەكان.
- ۵- ئامادەكردنى راپورتى سالانە لە بارەى خویندىنى بالا لە ھەرىم و بەرزكردنەوہى بۆ ئەنجومەنى وەزيران.
- ۶- پېشكەش كردنى پرۆژەى بودجەى سالانەى وەزارەت و پېكھاتە و دەزگاكانى بە ئەنجومەنى وەزيران.
- ۷- خەرج كردنى كرى و دەرمانلە و قەرەبووكردنەوہ و پېيدانى و ياداشت بە كارمەندانى وەزارەت و غەيرى كارمەندانى لەوانەى كە خزمەتگوزارى پېشكەش بە وەزارەت دەكەن بە پېي ئەم ياسايە.
- ۸- راگرتنى خویندىن لە زانكۆكان يا كۆلېجەكان ياخود پەيمانگا حكومى و ئەھلىەكان بۆ ماوہيەك لە دە رۆژ زياتر نەبى.
- ۹- پەسندكردنى كۆنووسى ئەنجومەنەكانى زانكۆ و دەستە حكومىەكان و ئاگاداربوون لە كۆنووسى دانىشتەكانى زانكۆ نا حكومىەكان.
- ۱۰- بەدواداچوونى پلانە پېويستەكان بۆ پەرەپېيدانى بەرنامەكان و ھاندانى بزووتنەوہى توپژىنەوہى زانستى و دانان و وەرگىپران لە دەزگاكانى خویندىنى بالادا.
- ۱۱- شمولكردنى ئەندامانى دەستەى دەرس و تنەوہ لە سەنتەرى وەزارەت بە دەرمانلەى تەفەرغى زانكويى.
- ۱۲- رەزامەندنى دەربرپن لەسەر نىردراو و زەمالە و مۆلەتى خویندىن و ئىعارە و ناردنە دەرەوہى عىراق.

دووہم: ئەمانە بە وەزيرەوہ دەبەستريڻ:

- ۱- نووسينگەى وەزير، فەرمانبەريڻك بەرپۆەى دەبات كە بەلانى كەم بپروانامەى بەكالورىۆسى ھەبى و چەند فەرمانبەريڻك ياريدەى دەدەن.
- ۲- سكرتارىيەت.
- ۳- بەشى راگەياندىن.
- ۴- بەشى وردبىنى و چاودىرى دارايى.
- ۵- بەشى ياسايى.
- ۶- نووسينگەى بەرپۆەبپردنى پرۆژە زانستىەكان.

سېيەم: بريكارى وەزارەت:

۱- يارمەتى وەزىر دەدات بۇ ئاراستەكردنى وەزارەت و سەرپەرشتى كاروبارە كارگىرپى و دارايى و رىكخستنهكان له چوار چپوهى ئەو دەستەلاتانەى كه وەزىر پىپى داو، به مەرچىك خاوەن بروننامەى دوكتۇرا بىت و پاىهەى زانستى له پروفىسۇرى يارىدەدەر كەمتر نەبى و شارەزايى و خزمەتى زانكۆيى له پازدە سال كەمتر نەبى.

۲- نووسىنگەى بريكار فەرمانبەرىك بەرپوهى دەبات كه بروننامەى بەكالۆرىوسى هەبى.

چوارەم: دەزگای سەرپەرشتى و بيمەى چۆنیهەتى (QA)

ئەركى لىكۆلئىنەوہى جىبەجى كردنى باشى ئەركەكانى زانكۆ و دەستەكان و رادەى رەوايەتى هەئس و كەوت و گونجانىان لەگەل ياساكارىبە كار پىكاراوەكان له ئەستۆ دەگرى و فەرمانبەرىك بە پلەيەكى تايبەت له هەلگرانى بروننامەى دوكتۇرا بە پاىهەى بەلانى كەم پروفىسۇرى يارىدەدەر بى و شارەزايى له كاروبارى زانستى و كارگىرپى دا هەبى كه له پازدە سال كەمتر نەبى و چەند پسىپۆر يارىدەى دەدەن و ئەركەكانى بە پىرەو دەسنیشان دەكرىن.

پىنچەم: راويزكاران:

وەزىر چوار راويزكارى دەبى بە پلەى تايبەتى بۇ هەريەك له كاروبارەكانى خویندىنى بالاو تويزئىنەوہى زانستى و خویندىنى تەكنىكى و خویندىنى پزىشكى، بەمەرچىك پلەى زانستىيان له پروفىسۇرى يارىدەدەر كەمتر نەبى و خزمەتى زانكۆيىيان له (۲۰) بىست سال كەمتر نەبى و خاوەن شارەزايى شياوہىيەكى تەواو بن.

شەشەم: سەنتەرى وەزارەت لەم فەرمانگانەى خوارەوہ پىكىدى:

۱- فەرمانگەى كارگىرپى ودارايى: فەرمانبەرىك سەرۆكايەتى دەكات كه بە پلەى بەرپوهەبرى گشتى بى و خاوەن بروننامەى دوكتورا بى و باشترە پسىپۆرپى له بەرپوهەبردن يان ياسا و خزمەت و شياوى و شارەزايى كارگىرپى تەواوى هەبى بۇ ماوہىەك له دە سال كەمتر نەبى.

۲- فەرمانگەى لىكۆلئىنەوہ و پلاندىنان و بەدواداچوون: فەرمانبەرىك بە پلەى بەرپوهەبرى گشتى سەرۆكايەتى دەكات كه بروننامەى دوكتوراى هەبى و بەلانى كەم پروفىسۇرى يارىدەر بى و خزمەتى زانكۆيى له دە سال كەمتر نەبى.

- ۳- فەرمانگەى نۆردراوان و پەيوەندىيە رۇشنىرىيەكان: فەرمانبەرىك بە پلەى بەرپۆەبەرى گشتى سەرۆكايەتى دەكات كە برۋانامەى دوكتۇراى ھەبى و بەلانى كەم پرۇفيسورى يارىدەدەر بىت و خزمەتى زانكۆيى لە دە سال كەمتر نەبى.
- ۴- فەرمانگەى توپژىنەوہ و پەرەپىدان: فەرمانبەرىك بە پلەى بەرپۆەبەرى گشتى سەرۆكايەتى دەكات كە برۋانامەى دوكتۇراى ھەبى و بەلانى كەم پرۇفيسورى يارىدەدەر بى و خزمەتى زانكۆيى لە دە سال كەمتر نەبى.
- ۵- فەرمانگەى ئەندازىارى و پرۇژەكان: ئەندازىارىكى راويزكارى بە پلەى بەرپۆەبەرى گشتى سەرۆكايەتى دەكات كە شارەزايى لە پازدە سال كەمتر نەبى و ئامادەكردن و وردبىنى دىزايىن و كەشفە ئەندازىارىيەكانى بىناكانى وەزارەت دەگرىتە ئەستۆ.

ماددەى پىنچەم :

يەكەم : ئەنجومەنىك لە ديوانى وەزارەت دادەمەزرى پىي دەگوترى (ئەنجومەنى خويندىنى بالا و توپژىنەوہى زانستى) ولەمانە پىكىدى:

- ۱- وەزىر : سەرۆكە.
  - ۲- برىكارى وەزارەت: ئەندامە ولە كاتى نە ھاتنى وەزىر سەرۆكايەتى ئەنجومەن دەكات.
  - ۳- سەرۆكەكانى زانكۆ حكومى و دەستەكان: ئەندامن.
  - ۴- سەرۆكى دەزگاي سەرپەرشتى وبىمەى چۇنايەتى: ئەندامە.
  - ۵- راويزكاران : ئەندامن و بۇيان ھەيە بەشدارىيى لە و توويزەكاندا بكنە و راى خۇيان دەرپرن بى ئەوہى مافى دەنگدانىان ھەبى.
  - ۶- سەرۆكى ئەنجومەن بۇى ھەيە نوپنەرى ھەر لايەنىكى حكومى و نا حكومى لەوانەى شارەزايى و پسپۇرپىيان ھەيە لە كاتى پىويستدا بانگھىشت بكات.
- دووہم :** سكرتارىەتى ئەنجومەن: فەرمانبەرىك بە پلەى بەرپۆەبەر بەرپۆەى دەبات كە بەلانى كەم برۋانامەى ماجستىرى ھەبى و بەرپرس دەبى لە تۇماركردنى كۇنووسى دانىشتنەكان و گشتاندىن و بەدواداچوونى جىبەجى كردنىان.
- سىيەم :** ئەنجومەن بە ئامادەبوونى دوو لەسەر سىيى ئەندامانى دەبەسترى و مانگى جارىك بەشىوہىەكى ئاسايى كۇدەبىتەوہ و وەزىر بۇى ھەيە بانگھىشتى سازدانى بە شىوہى نا ئاسايى بكات ھەر كاتى پىويستى كرد و، برپارەكانىش

بە زۆرىنەى دەنگى ئەندامە ئامادە بووھەكان وەردەگىرېن و ئەگەر دەنگەكان
وھكو يەك بوون ئەو لايەنە دەبباتەوھ كە سەرۇك دەنگى بۇ داوھ.

چوارەم : ئەنجومەن ئەم دەستەلاتانەى خوارەوھى ھەيە:

- ۱- بېرىاردان لەسەر بنەما گشتيەكان بۇ وەرگرتن لە خویندىنى بەرايى و بالا لە
زانكۆكان و دەستە حكومى يەكان و خویندىنى ئەھلى.
- ۲- دانان بە زانكۆكان و دەزگا زانستىە نا عىراقىەكان و بېرىاردان لەسەر
بنەماكانى ھاوسەنگى بۇ پلەو بېروانامە زانستىەكانيان.
- ۳- بېرىاردان لەسەر پلەو نازناو و بېروانامەى زانستى كە لەلايەنىكى حكومى ونا
حكومى لە ھەرىم دراون و دانانى مەرجهكانى پىدانيان.
- ۴- راسپاردنى بنیات نانى زانكۆكان و سەنتەرى توپژىنەوھى راھىنانى ئەھلى لە
بوارى خویندىنى بالا بە پىي ياسا و رېنمايىەكان لە ھەرىم.
- ۵- بېرىاردان لەسەر دامەزراندنى كۆلچ و پەيمانگان.
- ۶- بېرىاردان لەسەر بەستنى كۆنگرەكانى خویندىنى بالا و توپژىنەوھى زانستى بۇ
پەرەپىدانى كارگىرى و زانستى و تەكنىكى و كارکردن بۇ پەرەپىدانى
بەرنامەى خویندن و ئەو ياساكارىيانەى پەيوەستن بە خویندىنى بالاو
پىرەوھەكانى خویندەوھ.
- ۷- پىشنىازکردنى پرۆژەى ياسا و پىرەوى پەيوەندىدار بە خویندىنى بالا و
توپژىنەوھى زانستى.
- ۸- پىداچوونەوھى رېنمايىە كارپىكراوھەكان و پىشنىازکردنى ھەموارکردنى يا
بەيەكکردنىان ياخود ھەئوھشاندىنەوھيان.
- ۹- پەسندکردنى ئەو رىككەوتننامە رۇشنىرى و زانستى و تەكنىكىانەى كە
دەزگاكانى وەزارەت لەگەل ھاوتاكانى لە دەزگا بيانىەكانى فېرکردندا دەببەستى.

ماددەى شەشەم :

يەكەم : لە ھەريەك لە سەنتەرى وەزارەت و دەزگاكانىدا سندووقىك بۇ خویندىنى بالا
دادەمەزرى و خاوەن كەسايەتى مەعنەوى دەبى (سەر بە خۆبى دارايى
و كارگىرى و ئەھلىيەى ياسايى) و داھاتەكانى لەمانە پىكدىن.

۱- رېژەى (۱۰٪) لە قازانجەكان:

أ- خویندىنى ئىواران.

ب- نوسىنگەكانى خزمەتگوزارى زانستى و راوېژكارىيە.

ج- كرى پشكنينهكانى تاقىگه يى و توپژينه وه زانستيهكان.

۲- ئه و رهمانه ي كه له زانكو و كوئىج و پهيمانگا نا حكوميهكان وهرده گيرين.

۳- بهخشين و بهخشش و پيتاك و وهقف كردن و باربوو (ئىكتيتاب) به پيى ياساكارىيه پهپره و كراوهكان.

دووهم : ئه و داهاتانه ي كه بهدهست دپن بهپژهى (۵۰٪) بو مه بهستهكانى هاندانى كارمهندان خه رج دهكړى و نه وه ي ده مپنپته وهش بو مه بهستى چاك كردن (صيانه) و چاره سه ر كړدى خنكاندنهكانى تايبهت به پرؤسه ي خوښندن و په رسه ندنهكان له وهزاره تدا ته رخان دهكړى.

سپيه م : بهرپوه بردنى سند و ووقه كه ئه نجومه نيك ده يگرپته نه ستؤ.

بهشى چواره م

دهزگاكانى خوښندنى بالا

مادده ي هوه تهم :

يه كه م : دهزگاكانى خوښندنى بالا له زانكو و دهسته و كوئىج و پهيمانگا و سه نته رى توپژينه وه حكومى و نا حكومى يانه پيكدپن و ئه م دهزگايانه ي خوښندن به وهزاره ته وه ده به سترپن:

۱- زانكو ي سه لاهه دين / هه ولير.

۲- زانكو ي سليمانى.

۳- زانكو ي دهوك.

۴- زانكو ي كوويه.

۵- زانكو ي هه وليرى پزىشكى.

۶- ئه نجومه نى بالا ي كوردستانى بو پسپورپيه پزىشكيهكان.

۷- دهسته ي خوښندنى ته كنكى هه ولير / سليمانى.

۸- دهسته ي كوردستانى بو خوښندنه ستراتيجه يهكان و توپژينه وه زانستيهكان.

۹- هه ر دهزگايه كى ديكه ي حكومى كه هه نه يان دواى ده رچوونى ئه م ياسايه

داده مه زرين.

دووم: زانكۆى كوردستان (كه به پيى فهرمى ئه نجومه نى وه زيرانى هه ريمى
كوردستان ژماره (3915)ى رۆژى 2006/2/4 دامه زراوه و تايبه تهنديى خۆى
ده پاريزى).

به شى پينجه م

زانكۆكان

ماددهى هه شتم:

يه كه م: زانكۆ حهره ميكى ئارام و پاريزراوه و سه نته ريكي هزرى و شارستانيه و ئه قل
له كesh و هه واكهيدا گه شه ده كات و تواناي داھينان و دۆزينه وه تيايدا بهرز
ده بيته وه و نابى ده ست له كاروبارى و مربردري مه گه ر ياسا ريگه بدات و بهر
پرسياريتى راسته و خۆى له ئه ستودايه بۆ به ديھينانى ئامانجه كانى كه له م
ياسايه دا هاتوون. بۆيه پيوسته بهردهوام ليكۆلينه وه و تويژينه وه له هه موو
لايه نيكي زانبارى مرؤفايه تى و زانستى و واقيعى پيوستيه نوپكان ئه نجام
بدات كه له گه ل پيشكه وتنى ته كنولوجى له جيهاندا و پيوستيه كانيدا بگونجى
تاكو ئه و بۆ شاييه زانستى و ته كنيكيه ي له نيوان خومان و دهوله ته
پيشكه وتووه كاندا هه يه كه م بكرتته وه و له گه ل په ره سه ننه كانى زانستى
بروين، له گه ل ره چاو كردنى تايبه تهنديى كۆمه لگاي كوردستانى.

دووم: زانكۆ و كۆليج و ئه و په يمانگايانه ي پيه وه به سترون كه سايه تيه كى
مه عنه ويان هه يه (سه ربه خۆيى دارايى و كارگيري و ئه هلييه ي ياسايى) بۆ
به ديھينانى ئامانجه كانى و ئه نجومه نيكي كاروباره كى به رپوه ده بات.

سپيه م: زانكۆ له كۆليجى ئه كاديمى و سه نته رى تويژينه وه و كۆليج و په يمانگاي
ته كنيكى له بوارى خویندى ته كنيكى دواى خویندى دواناوه ندى و
هاوشانه كى پيكدى، له گه ل هه ر پيگهاته يه كى تر به پيى پيوست له رووى
زانبارى تيورى پراكتيكه وه.

ماددهى نوپه م:

سه روكى زانكۆ له لايه ن ئه نجومه نى وه زيرانه وه له سه ر پيشنيازى وه زير بۆ ماوه ي
چوار سال دادمه زرى وقابيلى دريژ كردنه وه يه بۆ يه ك جار و به پله ي تايبه تى ده بى
و به پيى ئه م پيوهرانه ي خواره وه.

يەكەم: بىرۋانامەى دوكتۇراى ھەبى.

دوۋەم: بەلانى كەم پاىەى پىرۇفىسۇرى يارىدەدەرى ھەبىت.

سېيەم: خىزمەتى لە (۱۰) دە سال كەمىتر نەبى.

چوارەم: خاۋەن تۋانا و شىاۋى كارگىپى و شارەزايى و دەست پاكى و ئەمانەتى زانستى بىت لە كارگردندا.

ماددەى دەيەم :

سەرۋكى زانكۆى ئەم دەستەلاتانەى خوارەۋە بەكاردينى:

يەكەم : سەرۋكايەتى ئەنجومەنى زانكۆ دەكات و بانگھىشتى دەكات بۇ كۆبۈنەۋەى ئاسايى و نا ئاسايى و بىرپارەكانى جىبەجى دەكات و نۆينەرايەتى زانكۆ لەبەردەم ھەموو لايەنەكاندا دەكات.

دوۋەم : بەرپۆەبىردنى كاروبارى زانستى و كارگىپى و دارايى زانكۆ بە پىى حوكمى ياسا و پىرەۋە پەيوەندىدارەكان.

سېيەم : بەرپۆەبىردنى ئەموالى گۆيزراۋە و نە گۆيزراۋە بە پىى ياسا و پەيرەۋ و رىنمايىە جىبەجى كراۋەكان.

چوارەم : لەگەل ئەندامانى دەستەى دەرس وتنەۋە و ھونەرىى بيانىياندا گرىبەست مۇردەكا.

پىنچەم: رەزامەندى دەدات لەسەر ئىفادكردن و خواستەۋە (اعارە) و مۇلەتى خويىندن لەسەر راسپاردەى ئەنجومەنى كۆلىچ يان پەيمانگا.

شەشەم: دامەزراندنى سەرۋكى بەشەكان ولقەكان و يارىدەدەرانى راگرەكان لە كۆلىچ و پەيمانگاكان لەسەر بنەماى پالاوتنىان لە لايەن راگرەۋە.

ھەوتەم: بەرزكردنەۋەى فەرمانبەرانى خىزمەتى زانكۆىى.

ھەشتەم: پالاوتنى راگرەكان و يارىدەدەركانىيان.

نۆيەم: سەرۋكى زانكۆ بۆى ھەيە ھەندىك لە دەستەلاتەكانى خۆى بە راگر و يارىدەدەركان يان ئەۋەى بە شىاۋيان دەزانى بدات.

ماددەى يازدەم :

سەرۋكى زانكۆ سى يارىدەدەرى دەبى بۇ ھەريەك لە كاروبارى كارگىپى و دارايى، كاروبارى زانستى و خويىندنى بالا و كاروبارى قوتابىيان و لەلايەن ئەنجومەنى ۋەزىرانەۋە دۋاى پالاتنىيان لە لايەن سەرۋكى زانكۆۋە بە پلەى بەرپۆەبەرى گشتى دادەمەزرىن بە پىى ئەم پىۋەرانەى خوارەۋە:

۱- بېروانامەى دوكتۇراى ھەبى.

۲- بە پايەى بەلانى كەم پروفېسسورى يارىدەدەر بى.

۳- ماوہى بەلانى كەم (۱۰) دە سالّ خزمەتى زانكۆيى ھەبى.

ماددەى دواز دەم :

زانكۆ ئەنجومەنىكى دەبى كە دەستەى زانستى و كارگىرىى بالايە تىيدا و لەمانە پىكىدى:

يەكەم : سەرۆكى زانكۆ سەرۆكە.

دووم : يارىدەدەرەكانى سەرۆكى زانكۆ ئەندامن.

سپيەم : راگرەكان ئەندامن.

چوارەم : ئەندامىك لە دەستەى دەرس گوتنەوہى زانكۆ و لە غەيرى كارگىرىيەكان و

بە پايەيەكى زانستى لە مامۇستا كەمتر نەبى و لە لايەنيەوہ بۇ ماوہيەك

ھەلدەبژىردى كە لە دوو سالّ كەمتر نەبى

ئەندام.

پىنچەم : بەرپوہبەرى سەنتەرى توپژينەوہى زانستى ئەندام.

شەشەم : نوپنەرىك لە ھەر وەزارەتىك لە وەزارەتە پەيوەندىدارەكان دەخريتە سەر

ئەنجومەنى خويىندى تەكنىكى لەوانەى كە بەلانى كەم لە ئاستى

بەرپوہبەرى گشتى بن و لە ھەلبژاردنياندا شارەزايى وپسپۆرىى رەچا و دەكرى

و ئەندامەتيان بۇ ماوہى دوو سالّە و قابىلى نوپكردەنەوہيە.

ھەوتەم: نوپنەرى قوتابيان لەسەر ئەو كاروبارانەى پەيوەندى پىيانەوہ ھەيە،

ئامادەى ئەنجومەنى زانكۆ دەبى.

ماددەى سپز دەم :

ئەنجومەنى زانكۆ ئەم دەسەلاتانەى ھەيە:

يەكەم: پسپۆرىيە زانستىيەكان:

۱. ئامادەكردن و جيپەجى كرىنى پلانەكانى وەرگرتن بۇ خويىندى بەرايى لە

كۆليچەكان و ئامادەكردى پلانى وەرگرتن بۇ خويىندى بالآ.

۲. بپاردان لەسەر پلانەكانى توپژينەوہى زانستى كۆليچ و سەنتەرە زانستىيەكانى

بەيوەست پىيەوہ.

۳. بپاردان لەسەر پلانىك بۇ فەراھەمكردى پىداويستىيەكانى خويىندن.

۴. بپاردان لەسەر پلانى كرىندەوہى بەش ولقەكانى سەنتەرى زانستى.

- ۵- بېرىردان لەسەر پلانى خويىندنى بالا.
- ۶- بەخشىنى پلەى زانستى بە ئەندامانى دەستەى دەرس وتنەوہ.
- ۷- بەدواداچوونى بەرنامەگانى خويىندن.
- ۸- پېشنىيازگردنى بەرنامەى خويىندن و گۆرانكارىى گردن تىيدا بۇ پتەوگردنى بارى زانستى و پېشكەش گردنى بە وەزارەت بۇ بېرىردان لەسەرى.
- ۹- وەستاندىنى خويىندن بە يەكجارى يان بەشىكى بۇ ماوہىەك لە ۶ رۆژ زياتر نەبى.

۱۰- دانانى مىكانىزمىك بۇ جىبەجى گردنى پلانى وەزارەت و ستراتىجىيەتەكەى.

۱۱- ھەلسەنگاندنى كار و باشىى دەزگانى.

۱۲- پىدانى بېروانامەى زانستى.

دووم: دەسلاتە كارگىرپىيەگان:

- ۱- بېرىردان لەسەر پلانەگانى پەيوەندىيە رۆشنىرىيە دوو قۆلپەگان لەگەل زانكۆ و دەزگا زانستىيەگانى كە لە دەروەى ھەرىمەن و جىبەجى گردنىان.
- ۲- جىبەجى گردنى پلانى ئامادەگردنى مىلاكى زانستى و ھونەرى و كارگىرىى كۆلپچ و سەنتەرە زانستىيەگان.
- ۳- دامەزراندنى مامۆستای وانە بىژو ھونەرىى و كارگىرىى بە پى مىلاك و بوونى پلە.

سپىيەم: دەسلاتە دارايىيەگان:

- ۱- ئامادەگردنى پلانى بودجەى سالانە و پلانى وەبەرھىنان.
- ۲- پەسندگردنى بېرىارى لىژنە تايىبەتەگان بە كوژاندنەوہ و نرخدانان و بەكرىگرتن و فروشتنى ئەموالى گوپزراوہ و نە گوپزراوہى زانكۆ.
- ۳- بېرىردان لەسەر ژمىرىارىى كۆتايى.

چوارەم: ئەنجومەن بۆى ھەيە ھەندى لە دەستەلاتەگانى بداتە سەرۆكى زانكۆ.

ماددەى چوارەم :

راگرى كۆلپچ يا پەيمانگا.

يەكەم: راگرى كۆلپژ دەبى خاوەنى بېروانامەى دوكتۆرا بى و بەلانى كەم بە پايەى پروفىسۆرى يارىدەدەر بى و خزمەتى زانكۆيى لە (۱۰) دە سال كەمتر نەبىت. راگرى كۆلپژ بە پلەى بەرپۆوہەرى گشتى دەبىت و لەسەر پېشنىيازى سەرۆكى زانكۆ دادەمەزرى بۇ ماوہى چوار سال.

دووم: ئەوئەبى بە راگرى پەيمانگا دادەمەزرى دەبى بەلانى كەم بېرونامەى ماستەرى
هەبى بە پەلى مامۇستا (مدرس) بى و خزمەتى زانكۆبى لە (۱۰) سال كەمتر
نەبى و بە پەلى بەرپۆهەبەرى گشتى دەبىت و لەسەر پېشنىيازى سەرۆكى زانكۆ
دادەمەزرى بۇ ماوئەى چوارسال.

سېئەم: راگر، يارىدەرىكى بۇ كاروبارى كارگېرىى و قوتابيان دەبى ، بە مەرجىك دەبى
بە پەلەهەكى زانستى بى لە مامۇستا (مدرس) كەمتر نەبى و بەبىرىارى
سەرۆكى دەستە و لەسەر راسپاردەى راگر دادەمەزرى و دەشكرى هەر كاتى
بېوىستى كرد يارمەتيدەرىكى دىكەى بۇ زياد بكرى.

ماددەى پازدەم:

راگر ئەم ئەرك و دەستەلاتانەى خوارەوئەى هەيە:

يەكەم : دەسەلاتە زانستىەكان:

- ۱- بەدواداچوونى رېكخستنى خوئندنى بەرايى و بالا و كارکردن لە پېناوى
بەهېزکردنى بارودۆخى پەروەردەىى وزانستى دا.
- ۲- پەسندکردنى راسپاردەى ئەنجومەنى بەش ولقەكان.
- ۳- رەزامەندى دەربېرىن لەسەر دابەش كردنى بابەتەكانى خوئندن و يەكەكانى
وهرزىى بەسەر ئەندامانى دەستەى دەرس گوتنەو و وانەبېزان (محاضرین) و
دامەزراندنى لېژنەكانى گفتوگوکردنى نامەكان و ديارى كردنى كاتەكانيان.
- ۴- پيادەکردنى ئەو ياسا و پېرەو و رېنمايىانەى كە لەبارەى رېكخستنى كاروبارى
زانستى و پەروەردەىى و بېرپارەكانى لايەنە بالاكانەو دەردەچن.

دووم : دەسەلاتە كارگېرىى و دارايىەكان:

- ۱- پيادەکردنى ئەو ياسا و پېرەو و رېنمايىانەى بە كاروبارى كاگېرىى و دارايىەو
پەيوەستن.
- ۲- رەزامەندىى دەربېرىن لەسەر راسپاردەى ئەو لېژنانەى كە لە كۆلېچ و
پەيمانگاكان پېكدېن.
- ۳- تۆمارکردنى قوتابيان بۇ خوئندنى بەرايى و بالا.
- ۴- رەزامەندىى دەربېرىن لەسەر كرىنى كەل وپەلەكانى تاقىگە و پېداوېستىەكانى
دىكە لە گوڤار وكتېب وهاوردنيان.

۵- رەزامەندىي دەربېرىن لەسەر خەرجكردنى پاداشت بۇ ئەوانەي لە دەرەوہى زانكۆن، لەبارەي مەشق و دەرس وتنەوہ و سەرپەرشتى كردنى نامەكان و بەشدارى كردن لە لىژنەي ئەزمونەكانى گشتگىر و لىژنەكانى گفتوگۆكردن بە پىيى ياسا كارپىكراوہكان.

۶- راسپىرى بۇ گۆرىنى ناونىشانى تەكنىكاران و كارگىران لە چوارچىوہى مىلاكى كۆلىچ يان پەيمانگا بە گۆيرەي حوكمەكانى ياسا و پىرەو و رىنمايىهكان.

۷- راسپىرى بۇ گواستەنەوہى كارمەندان لە تەكنىكاران و كار گىران و دابەشكردنىان بە سەر كۆلىچ و پەيمانگا وفەرمانگەكانى زانكۆدا.

سىيەم : راگر بۇي ھەيە ھەندى لە دەستەلاتەكانى زانستى و كارگىرىي و دارايى خۇي بە سەرۆكى بەشەكان و يارىدەدەرانى بسپىرى.

ماددەي سازدەم:

كولىچ يان پەيمانگا ئەنجومەنىكى دەبى و ئەويش دەستەي زانستى و كارگىرىي و دارايىھەيەتى و لەمانە پىكىدى:

پەكەم: راگر: سەرۆكە.

دووہم: سەرۆكەكانى بەشەكان يان لقە زانستىھەكان : ئەندامن.

سىيەم : يارىدەدەرى راگر: ئەندامە.

چوارەم : نوپنەرى ئەوانەي دەرس دەلىنەوہ لە كۆلىچ يان پەيمانگا و بە پايەيەكى زانستى كە لە مامۆستا(مدرس) كەمتر نەبى، دەستەي دەرس گوتنەوہ بۇ ماوہيەك ھەلىدەبژىرى كە لە دوو سال زياتر نەبى: ئەندامە .

پىنجەم : ئەنجومەنى كۆلىچ يان پەيمانگا بۇي ھەيە ئەندامىكى تر لە يەك لە وەزارتە پەيوەندىدارەكان بە ھەمان پسپورى بۇ خۇي و زياد بكات.

شەشەم : نوپنەرى قوتابىيان بۇ كاروبارىك كە پەيوەندىي پىيانەوہ ھەبى نامادەي ئەنجومەنى كولىچ يا پەيمانگا دەبى.

ماددەي ھەقدەم :

ئەنجومەنى كۆلىچ يا پەيمانگا ئەم ئەرك و دەستەلاتانەي خواروہ دەگرىتە ئەستۆ:

پەكەم : تايبەتمەندىيە زانستىھەكان:

۱. دانانى پلانى وەرگرتن(قبول) بۇ خویندەنە بەرايىھەكان و پىشنىيازكردنى دانانى

پلانىھەكانى وەرگرتن بۇ خویندەنى بالآ بە پىيى بەش يان لقى زانستى و مەرجى

تايبەت پىيى و بەدواداچوونى جىبەجى كردنى.

۲. دانانی پلانی تایبەت بە توێژینه‌وه‌ی زانستی و دانان و وەرگیران و بلاوکردنه‌وه‌و دابینکردنی پێداویستیه‌کانی خویندن.

۳. دانانی پلان بۆ کردنه‌وه‌ی بەش و لق و سه‌نته‌ره‌کانی زانستی و پێش‌نیازکردنی دامه‌زراندنیان یان لێکدانیان یاخود هه‌لۆه‌شاندنه‌وه‌یان و دابه‌شکردنی پرۆگرامه‌کانی خویندن به‌سه‌ر ساڵه‌کانی خویندندا.

۴. بریاردان له‌سه‌ر پلانی به‌شه‌ زانستیه‌کان سه‌بارەت به‌ مامۆستا میوانه بانگێشکراوه‌کان

۵. بریاردان له‌سه‌ر ناوێشانی نامه‌ زانستیه‌کانی زانکۆ و ناوانی لیژنه‌کانی ئەزموونی گشتگر و سه‌ره‌پرشتیار و هاوبه‌ش و ئەنجامی گه‌فتوگۆ و زیادکردنی بابه‌ته‌کانی خویندن بۆ خویندنی بالا یان لابردنیان.

۶. رهماه‌ندیی دهربرپین له‌سه‌ر ناوانی ئەوانه‌ی ئەزموونی دهره‌کی دده‌ن و ئەمه‌ش له‌سه‌ر پێش‌نیازی به‌ش یا لقی زانستی ده‌بی.

۷. راسپاردن به‌ دامه‌زراندنی خویندنی بالا و پرۆگرامه‌کانی و پلانی سالانه و داها‌توویان.

۸. راسپاردن به‌ به‌خشیانی پرونامه‌ی زانستی.

دووهم: ده‌سه‌لاته‌ کارگیریه‌کان:

۱. سه‌ره‌پرشتی کردنی کاروباری کۆلیج یا په‌یمانگا و بایه‌خدان به‌ هه‌موو لایه‌نی چالاکیه‌کانی.

۲. ئاماده‌کردنی میلاکی کۆلیج یان په‌یمانگا له‌ناو ئەندامانی ده‌سته‌ی دهرس گوتنه‌وه‌ به‌ر له‌ کۆتایی سالی خویندن له‌به‌ رۆشایی ئەوه‌ی راگر و ئەنجومه‌نی به‌شه‌کان یان لقه‌کان پێش‌نیازی ده‌که‌ن.

۳. راسپاردن به‌ پیدانی مۆله‌تی خویندنی به‌رای و بالا به‌ فه‌رمانبه‌رانی کۆلیج له‌ناو هه‌رێمدا ئەمه‌ش له‌سه‌ر پێش‌نیازی به‌ش یان لقی زانستی تایبه‌تمه‌ند ده‌بی.

۴. پێش‌نیاز کردنی خواستنی (اعاره‌) خزمه‌تگوزاری ئەندامانی ده‌سته‌ی دهرس گوتنه‌وه‌ یان مۆله‌ت پیدانیان و پیدانی زه‌ماله‌ و هه‌ناردنیان بۆ دهره‌وه‌ی هه‌رێم له‌سه‌ر پێش‌نیازی به‌ش یان لقی زانستی تایبه‌تمه‌ند.

۵. رهماه‌ندیی دهربرپین له‌سه‌ر ته‌فه‌روغی ئەندامی ده‌سته‌ی دهرس گوتنه‌وه‌ له‌ناو هه‌رێم یان دهره‌وه‌ی به‌پێی به‌رزه‌فتی تایبه‌تی.

۶- سەپاندى سزاي بەرزەفتكارى بەسەر قوتابىياندا بەپىي پېرەو و رېنمايە كارپېكراوەكان.

۷- سەرپەرشتى جېبەجى كىردنى پېرەو و رېنمايەكان لەوانەى پەيوەندىيان بە كاروبارى زانستى لە كۆلېچ يان پەيمانگاۋە ھەيە.

۸- راسپاردن بە ئىنتىدابى ئەندامانى دەستەى دەرس گوتنەوۋە و وانە بېژيان بۆ خويىندىن بالا بە پىي ژمارە و پىويستى كە بەشەكان و لقەكانى دەسنىشانى دەكەن.

۹- ئامادە كىردنى پىلانى شىاندن بۆ كادىرە زانستى و كارگېرپەكان.

۱۰- ئامادە كىردنى پىلان بۆ پەيوەندىيە رۇشنىرىيە دوو قۇلېيەكان.

۱۱- ئەنجومەن بۆى ھەيە لىژنە دابمەزىنى تاكو لە جېبەجى كىردنى ئەركى زانستى و كارگېرپى و دارايى و پەرۋەردەيى يارىدەى بدەن.

۱۲- سەير كىردنى ھەموو كاروبارىكى تر لە كۆلېچ يان پەيمانگا كە لەراگرەوۋە بۆى دىت.

سېيەم: دەسلەتە داراييەكان:

۱- پېشنىيازكىردنى پىلانەكانى بودجەى سالانە و بەرنامەى ھاوردن و ۋەبەرھىنان.

۲- راسپاردن بۆ بىرپاردانى ژمىرىارىيەكانى كۆتايىي كۆلېچ يان پەيمانگا.

۳- ئامادە كىردنى پىداويستىەكانى كۆلېچ يان پەيمانگا لە كارەكانى ئەندازىارىيى و پىرۇژەكانى تايبەت بە خۇى لە چوارچىۋەى بودجەى گىشتى ۋەبەرھىنان دا.

ماددەى ھەژدەم :

بەش يا لىقى زانستى: ئەو يەكە بىنەرەتتىيە زانستىيە لە خويىندىن بالاو لەو كاتەدا ئەو بەش و لقە زانستىيانە دادەمەزىن كە پىويستى كىردەنى بە دادەمەزاندنىان ھەبى، بە مەرجىك پىنج لە مامۇستاي پىسپۇر ھەبن كە دووان لەوانە بەلانى كەم خاۋەن بىروانامەى دوكتۇرابن و ئەنجومەنىكى ھەيە كە لەمانەى خوارەوۋە پىكىدى:

يەكەم: سەرۋكى بەش يا لق: بە بىرپارى سەرۋكى زانكو و بەپىشنىيارى راگرى كۆلېچ يا پەيمانگا دادەمەزىرى، بە مەرجىك پايەى زانستى لە پىرۇفىسۇرى يارىدەدەر كەمتر نەبىت بۆ كۆلېچ و مامۇستا(مدرس)ىش بۆ پەيمانگا و بەرپىۋەبىردنى بەش يا لق لە رووى زانستى و كارگېرپى و پەرۋەردەيەوۋە دەگرىتەوۋە ئەستۇ.

دوۋەم: ژمارەيەك لە ئەندامانى دەستەى دەرس گوتنەوۋە لە (۱۴) پىتر نەبى و لە (۸)ىش كەمتر نەبى و دەبى خاۋەن بىروانامەى دىكتۇرا بن ياخود لەوانە بن نازناوى

زانستی پروفیسوری یاریدەدەر یان ھەبێ و ماوەی بەلانی کەم (۵) سال
خزمەتی زانکۆییان بە کردەنی ھەبێ.

سێیەم: ئەنجومەن ئەم دەسەلاتانە ی خوارەوہی ھەبێ:

۱- کارکردن لە پیناوی پەرەپیدانی پڕۆگرامەکان خۆیندن و وردەکارییەکانی و
کتیبەکانی خۆیندن و پیشنیازی ھەموار کردنیان یاخود گۆرینیان لەبەر رۆشنایی
راسپاردە ی لیژنە زانستیەکان لە بەش یان لق و ئەو بەش و لقانە ی کە وەکو
ئەوانن.

۲- پیشنیاز کردنی پیداوئیستیەکانی بەش یان لق لەلایەن ئەندامانی دەستە ی دەرس
گوتنەوہ و تەکنیککاران و راسپاردە پیشکەش دەکات دەربارە ی بانگیش کردنی
مامۆستای میوان.

۳- بریاردان لەسەر پڕۆژەکانی توێژینەوہی زانستی کە لەلایەن ئەندامانی بەش یان لق
پیشکەش دەکرین بەپێی پیداوئیستیەکانی ئابووریە و کۆمەلایەتیە و سیاسییەکانی
کۆمەلگاو و پیشنیاز کردنی شیوازی زامان کراو بۆ ئەنجامدانیان و راسپاردن بە
یارمەتیدانی توێژینەوہی زانستی و کتیبە دانراو و وەرگێردراوہکان و بایەخدان
بە توێژینەوہی قوتابییان و دابینکردنی پیداوئیستیەکانی جیبەجی کردنیان.

۴- راسپاردنی بریاردان لەسەر پلانەکانی بەشە زانستیەکان لە بارە ی بانگیشە ی
مامۆستا میوانەکانەوہ.

۵- راسپاردنی بریاردان لەسەر ناوینشانى نامەزانستیە زانکۆیەکان و ناوانی لیژنەکانی
تاقیکردنەوہی گشتگیر و سەرپەرشتیکارو بەشدار و ئەنجامی گفتوگۆکان.

۶- جیبەجی کردنی بریارەکانی ئەنجومەنی کۆلیج یا پەیمانگا.

۷- دامەزراندنی لیژنە پەرورەدەیی و زانستیەکان بە پێی پیداوئیستیەکانی بەش یان
لقەکە.

۸- سەرپەرشتی کردنی بەرپوہچوونی خۆیندنەکان و شیوازەکانی دەرس گوتنەوہ و
ئەزمونەکان و ھەلسەنگاندنی ئەندامانی دەستە ی دەرس گوتنەوہ و
بەدواداچوونی کاروباری زانستی قوتابییان لە ساڵە جیاجیاکانی خۆیندن لە ریگای
سەرپەرشتیکردنی زانستی بەردەوامەوہ.

۹- بەدوا داچوونی پەرەسەندنەکانی زانستی بۆ زانیاری و زانستەکان و ئاراستە کردنی
ئەندامانی دەستە ی دەرس گوتنەوہ بۆ نوێکردنەوہ و پەرەپیدانی بەرنامە ی

خویندن و سوود وەرگرتن له تهکنۆلۆجیای تازه تاكو لهگهڵ رپرۆوی
په رهسه نندهکانی زانستی له جیهاندا گونجاو بییت.

۱۰. چاودیری کردنی مامۆستا داهینه رهکان و قوتابیه سه رکه وتوو هکان و هاندانیان به
شیوهیه کی به رده وام.

۱۱. دانانی پلان و میکانیزم بۆ گۆرینی پرۆسه ی دهرس گوتنه وه بۆ پرۆسه ی فی رکردن.

۱۲. ئاماده کردنی موعیده کان بۆ ته واو کردنی خویندنی بالا به ئامانجی پرکردنه وه ی
ناته واوی له کادیری دهرس گوتنه وه.

مادده ی نۆزده م:

دهسته ی دهرس گوتنه وه له زانکۆ و دهسته کاندا له مانه پیکدین: -

یه که م: پرۆفیسۆره کان

دووهم: پرۆفیسۆره یاریده دهره کان

سییه م: مامۆستایان (مدرسین)

چوارهم: مامۆستا یاریده دهره کان

مادده ی بیسته م:

یه که م: مه رجه ئەو که سه ی نازناوی مامۆستای یاریده دهری پیده دهری، خاوه نی
بروانامه ی ماجستیر یان هاوتای بی و خولیکی شیاندنی بۆ پرۆسه ی دهرس
گوتنه وه بۆ ماوه ی شهش مانگ سه رکه وتوو انه بپرئ که مه رجه کانیه به
رینماییه دهرده چن.

دووهم: ئەگه ر مامۆستای یاریده دهر له ماوه ی (۵) سالددا له رۆژی دامه زران دنیه وه به رز
نه کرایه وه بۆ پایه ی مامۆستا ئەوا ده گویز ریته وه بۆ سه نته ره کانیه تو یژینه وه
له زانکۆ کان و دوو سالی پیده دهری بۆ به رز کردنه وه بۆ پایه ی مامۆستا و به
په چه وانه وه ده گویز ریته وه بۆ دهره وه ی زانکۆ.

مادده ی بیست و یه که م:

ئەو که سه ی داده مه زری یان په له ی مامۆستای پیده دهری ده بی یه گی ک له م دوو
مه رجانیه ی خواره وه ی لی بیته دی:

یه که م: ده بی بروانامه ی دکتۆرایه کی دانپینراو یان هاوتای له رووی زانستییه وه
وه ده ست هی نابی، یان ده بی بروانامه ی زانستی یان هونه ری یان ته کنیکی یان
پیشه یی به ده سه ته ی نا بی له و په سپۆریانه ی که بروانامه ی دکتۆرای لی نادری،
یان بروانامه یه کی زانستیانه ی هاوتای هه بی، مه رجیشه ماوه ی خویندنی بۆ

بهدهستهينانى ئهو بېروانامهيه له سى سال كهمتر نهبيت له دواى بېروانامه
بهرايى زانكو و ريگاي دهرس گوتنهوهيشى پى نادري تاكو له خوليكي راهينان
بو ماوهى سى مانگ بهشداريى نهكات و بهسهر كهوتوويى لىي دهرنهچيىت و
مهرجهكانيشى به رينمايى دهست نيشان دهكري.

دووه: دهبي ماموستاي ياريدهرىي له يهكيك له زانكوكان بو ماوهيهك كهمتر نهبي له
سى سال و لهو ماوهيهدا بهلانى كه م دوو تويزينهوهى بايخدارى
بلاوكرديپتهوه و خاوهن ههولى دهرس گوتنهوهى باش بيت.

ماددهى بيست و دووه:

مهرجه ئهو كهسهى دادمهزرى يان پايهى ماموستاي ياريدهدرى پيدهدرى له پايهى
ماموستايى كارى كرديى له يهكيك له دهزگاكانى خويندىننى بالا به دهرس گوتنهوه بو
ماوهيهك له (4) سال كهمتر نهبي و لهو ماوهيهدا بهلانى كه م سى تويزينهوهى
بايخدارى بلاوكرديپتهوه كه له يهكيكياندا به تهنيا ئهو كارهى كرديى.

ماددهى بيست و سپيه:

مهرجه ئهو كهسهى دادمهزرى يان پلهى پروفيسورى پيدهدرى بېروانامهى دكتوراي
وهدهستهينابى و مهرجهكانى مادده(22)ى ئه م ياسايه لى هاتبيته دى و بهلانى كه م
شەش سال پلهى پروفيسورى ياريدهدرى بهسهدا تپهبروويىت و لهو ماوهيهدا
ههولى باشى دابى له دهرس گوتنهوهدا و ژمارهيهك له تويزينهوهى بلاوكرديپتهوه كه
بهلانى كه م له شەش تويزينهوهه كهمتر نهبي، سيبانين بهلانى كه م ئەسلى بن و
يهكيكيشيانى به تهنيا نهجام دابى.

ماددهى بيست و چوارم:

بهدر له حوكمهكانى ماددهكانى پيشوو دهشى خاوهنى بېروانامهى دكتوراي باوهر
پيكر او يان هاوتاكانى له رووى زانستيهوه له زانكو يان دهسته به پايهى پروفيسورى
ياريدهدر دامهزرى لهسهر راسپاردهى نهجمهنى زانكو يان دهسته، ئەگهر بهههمان
ماوه دهرس گوتنهوهى نهجام دابى له زانكوكانى دهرهوهى ههريم و شايهدى بو بدرى
له دهرس گوتنهوهدا سهركهوتوو بووه و تويزينهوهى زانستى بايخدارى بهلانى كه م له
پينج كهمتر نهبي بلاوكرديپتهوه.

ماددهى بيست و پينجه:

موعيدهكان: مهرجه ئهو كهسهى به موعيد له كوئليج دادمهزرى، بېروانامهى به
كالوريوسى به تهقديري باشى بهلانى كه م ههبي و له سى يهكهمهكانى

بەشەكەى بېت و كارى بەشدارىي كوردن لە لىكۆلئىنەوہى پراكىتىكى و كوردەنى
و چاودىرى ئەزمونەكان وچالاكى تر لە بەشەكە بگرىتە ئەستۆ.

بەشى شەشەم

ئەنجومەنى بالاي كوردستان بۆ پىسپۆراپەتئىەكانى پزىشكى

ماددەى بىست و شەشەم:

ئەنجومەنى كوردستانى دەزگايەكى فىرکردنە و لە ئاستى زانكۆداپە و حەرمىكى ئارام
و پارىزراوہ و كەسايەتى مەعنەوى (سەربەخۆيى كارگىرىي ودارايى و ئەھلىيەى
ياسايى) پىويستى ھەيە و بۆ بەدئەينانى ئامانجەكانى و كاروبارەكەى ئەنجومەنىكى
زانستى بەرئوہى دەبات.

ماددەى بىست و ھەوتەم:

ئەنجومەنى كوردستانى ھەولئى ئامادەكردنى پزىشكى پىسپۆر دەدات بە ھاوكارى كوردنى
لەگەل وەزارەتى تەندروستى لە لقە جياوازەكانى پزىشكى و فەراھەمكردنى
پىداويستىە پىويستىەكان بەپىي نوئىترىن شىواز و داھىنانى زانستى.

ماددەى بىست و ھەشتەم:

يەكەم: ئەنجومەنى كوردستانى سەرۆكىكى دەبئى كە بىروانامەى دكتورا يا ھاوشىوہەكەى
لە پزىشكى دا ھەبئى و بە پاىەى پرؤففىسۆر بئى و بە پلەى تايبەتى
دادەمەزرى لەسەر پىشنىيازى وەزىر بۆ ماوہى چوار سال و قابىلى
نوئىكردنەوہىە بۆ يەكجار.

دووەم: سەرۆكى ئەنجومەنى كوردستانى يارىدەردەرىكى دەبئى كە بىروانامەى دكتورا
يان ھاوتاكەى لە پزىشكى ھەبئى و بەپلەى بەلانى كەم پرؤففىسۆرى يارىدەدەر
و خزمەتى زانكۆيى لە دە سال كەمتر نەبئى و بە پلەى بەرئوہەبەرى گشتى
دادەمەزرى لەسەر پىشنىيازى وەزىر و، كاروبارى دارايى و كارگىرىي دەگرىتە
ئەستۆ.

ماددەى بىست و نۆپەم:

ئەنجومەنىكى زانستى ئەنجومەنى كوردستانى بەرئوہەدەبات و سەرىپەرشتى دەكات و
لەمانە پىكدئى:

یەكەم: سەرۆكى ئەنجومەنى كوردستانى:
دووهم: یاریدەدەرى سەرۆكى ئەنجومەنى كوردستانى
بریاردەردە

سێیەم: سەرۆكى ئەنجومەنى زانستى لقه پىسپۆرییەكان
چوارەم: پزىشكىك نوینەرایەتى وەزارەتى تەندروستى دەكات كه بەرزترین پرونامەى
له بوارى پىسپۆرىی بەدەست هیئابى:
ئەندامە

پینجەم: سەرۆكى ئەنجومەنى كوردستانى بۆى هەیه بانگهێشتى هەر كەسێك بكات كه
به پىویستى بزانی بۆ بەشداریی كردن له كارەكانى ئەنجومەنى زانستى هەر
كاتێك پىویستى كرد.

ماددهى سێیەم:

ئەنجومەنى زانستى كۆبوونەوهى دەورى مانگانە دەبەستى و دەشپى له سەر بانگهێشتى
سەرۆكەكەى هەر كاتى پىویستى كرد كۆبوونەوهى تر ببەستى و نىساب به ئاماده
بوونى دوو لەسەر سێى ئەندامان تەواو دەبیت و بریار و راسپاردەكانى بەزۆرىنەى
دەنگى ئاماده بووان وەردەگیرى و له كاتى یەكسان بوونى دەنگەكان ئەولایەنە
دەبیاتەوه كه سەرۆك دەنگى بۆ داوه.

ماددهى سى و یەكەم:

ئەنجومەنى زانستى ئەم دەسەلاتانەى خوارەوهى هەیه:
یەكەم: دەسەلاتە زانستییەكان:

1. بریاردان لەسەر كردنەوهى لقه زانستییەكان
2. بریاردان لەسەر پلانى تەواوكردنى ناتەواویەكان له میلاكى ئەندامانى دەستەى
دەرس گوتنەوه
3. جیبەجى كردنى پلانى وەرگرتن له ئەنجومەنى كوردستانى
4. بەدواداچوونى پرۆگرامەكان و هەلسەنگاندىان بەمەبەستى نوێكردنەوهیان و
رۆیشتن لەگەڵ پەرەسەندنە زانستییەكان
5. پيشنیاى كردنى پرۆگرامەكانى خویندن و گۆرپینیان بۆ پتەوكردنى بارى زانستى
و پيشكەش كردنیان به وەزارەت بۆ بریاردان لەسەرى
6. راگرتنى خویندن بەگشتى و یان بەشێكى بۆ ماوهیەك له (6) رۆژ زیاتر نەبى

۷. دانانی میکانیزمیک بۆ جیبه جی کردنی پلانی و وزارت و ستراتيجییه ته که ی.

دووم: دسه لاته کارگیریه کان

۱. بریاردان له سهر پلانه کانی په یوه ندییه رۆشنیریه دوو قۆلییه کان له گه ل دهزگا

زانستیه کانی دهره وهی ههریم و جیبه جی کردنیان.

۲. گریبه ست کردن له گه ل نه ندامانی دهسته ی دهرس گوتنه وهو ته کنیکارانی بیانی

۳. رهمه ندییه دهر برین له سهر ئیفا دکردن و ئیعاره کردن مؤلته تی خویندن له ناو

ههریمدا

۴. جیبه جی کردنی پلانی ناماده کردنی میلاکی زانستی و هونه ریی و کارگیری

دهسته.

سییه م: دسه لاته داراییه کان

۱. ناماده کردنی پلانی بودجه ی سالانه و وه به رهینان.

۲. په سند کردنی بریاری لیژنه کانی تایبه ت به کوژاندنه وهو نرخاندن و کرئ و

فرۆشتنی مالی گوینزراوه و نه گوینزراوه ی دهسته به پیی یاسا کارپیکراوه کان له

ههریمدا.

۳. بریاردان له سهر ژمیرارییه کو تاییه کان.

مادده ی سی و دووم:

یه که م: نه نجومه نی زانستی پسپوری له سی مامۆستای دهسته ی دهرس گوتنه وه

پیکدی که پله ی زانستیان له پرۆفیسوری یاریده دهر که متر نه بی.

دووم: نه رکی نه نجومه نی زانستی به به رزه فتکاریه کان ده سنی شان ده کرئ که له

نه نجومه نی کوردستانی وه دهر ده چن.

مادده ی سی و سییه م:

یه که م: دهر چووی نه نجومه نی کوردستانی پروانامه ی زهمیلی نه نجومه نی کوردستانی

بالای له پسپورییه کانی پزیشکی (بۆردی کوردستانی) پیده درئ و به بالاترین

پروانامه ی پیشه یی له بواری پسپوری داده نرئ و خاوه نه که ی دووسالی قیده م

بۇ حسيب دھكرى بۇ مەبەستەكانى سەر مووچەو بەرزكردنەو و ھەموو ماف و ئىمتيازاتىكى پى دەدرى لە رۇژى وەرگرتنەو.

دووم: مەرجه ئەو پزىشكەى داواى وەرگرتنى پرونامەى ناوبراو دھكات بەلانى كەم ماوہى نىشتەجى بوونى دەورىى تەواوكردىى و ھەموو مەرجهكانى وەرگرتنى لى بىتەجى.

ماددەى سى و چوارەم:

ماوہى خویندن و پراكتىك لە ئەنجومەنى كوردستانى لە نىوانى ۴ سال تاكو ۷ سالى سالنامەىى يە.

ماددەى سى و پىنچەم:

يەكەم: ئەو ياساو پىرەو و رىنمايىانە بەسەر ئەنجومەنى كوردستانىدا پىادە دھكرى، كە كاروبارى دەرەس گوتنەو و قوتابيان لە زانكوكانى ھەرىم رىكدەخەن، بەجۇرىكى وا كە لەگەل حوكمەكانى لەم بەشەدا ھاتووە ناكوك نەبى.

دووم: بەش و لقەكانى زانستى و پىشەىى ئەنجومەنى كوردستانى و مەرجهكانى قەبول و تۆماركردن و شىوازەكانى دەرەس گوتنەو و ئەزموننەكانى و دەوامكردن بەپىى ئەو رىنمايىانە دياردەكرىن كە وەزىر دەريان دھكات.

بەشى ھەوتەم

دەستەى كوردستانى بۇ خویندننى ستراتىجى و توىژىنەوہى زانستى

ماددەى سى و شەشەم:

يەكەم: دەستەىك بە ناوى (دەستەى كوردستانى بۇ خویندننى ستراتىجى و توىژىنەوہى زانستى) دادەمەزرى و تايبەتمەند دەبى بە نامادە كردنى پرۇژەى لىكۆلئىنەوہى ستراتىجى لە بواردەكانى كۆمەلايەتى و ئابوورى و سىياسى و توىژىنەوہى لە بواردەكانى پىشەسازىى و وزە و ژىنگە و كشتوكال و ھى دى.

دووم: دەستە كەسايەتتییەكەى مەعنەوى لە رووى (سەربەخۆیى و كارگىرى و

دارايى و ئەھلىیەى ياسایى) یەو ھەيە بۆ بەدیھینانى ئامانجەكانى.

ماددەى سى و ھەوتەم:

یەكەم: دەستە فەرمانبەرىك سەرۆكایەتى دەكات كە خاوەنى پرونامەى دکتورا بىت

لە یەككەك لە بوارەكانى زانستى، دەبى بە پایەى پروفیسور بىت و بە پلەى

تایبەتى لەسەر پىشنىازى وەزىر بۆ ماوەى چوار سال دادەمەزرى كە قابىلى

نوئ كەردنەوھىە بۆ یەك جار.

دووم: سەرۆكى دەستە یارىدەدەرىكى دەبى كە خاوەن پرونامەى دکتورا بىت و

پایەى زانستى لە پروفیسورى یارىدەدەر كەمتر نەبى و خزمەتى زانكۆیى لە

(دە) سال كەمتر نەبى و بە پلەى بەرپۆھبەرى گشتى دادەمەزرى و ئەركى

كارگىرى دەگریتە ئەستۆ.

ماددەى سى و ھەشتەم:

ھوكمەكانى ياساى خزمەتى زانكۆیى كە لە ھەرىمدا كارى پىدەكرى یا ھەر ياسایەكى

تر جى بگریتەو ھە لە سەر كارمەندانى دەستە لەوانەى خاوەن پرونامەى دکتورا و

ماجستىر پىدەكرى بە مەرجك ئەمانەى خوارەو ھەنجام بەدەن:

یەكەم: دەرس گوتنەو ھە لە یەككەك لە دەزگاكانى وەزارەت بە نیو ھە رادەى نىسابیان.

دووم: لە ماوەى سالىكدا بەلانى كەم توپزىنەوھىەك تەواو بكەن.

سپىھەم: ھەر سى مانگ جارىك سىمىنارىك پىشكەش بكەن.

ماددەى سى و نۆیەم:

یەكەم: دەستە لەمانە پىكدىت: -

۱. سەنتەرى خويندە ستراتىجىھەكان

۲. سەنتەرى توپزىنەوھى زانستى و تەكنۆلۆجى

دووم: ئەركى سەنتەرى ئامازە بۆكراو لە برگەى یەكەمى ئەم ماددەىھەدا دەكەوئتە

ئەستۆى بەرپۆھبەرىكى گشتى خاوەن پرونامەى دکتوراو بە پایەىھەكى

زانستی که له پرۆفیسۆری یاریدهدر کهمتر نهبی و خزمهتییکی زانکۆیی
ههبی که له ده سال کهمتر نهبی.

سپیهم: دهسته بودجهیهکی تایبتهتی دهبی که له گهڵ ئه رکه کانیدا بگونجی.

بهشی ههشتم

دهزگاکانی خویندنی بالای ناحکومی

ماددهی چله م:

دهشی به پپی یاساو رینمایي و بهرزه فته کان زانکۆ یان کۆلیج یا خود په یمانگا یان
نووسینگهی مه شق و شیاندنی بالای ئه هلی له بواری خویندنی بالā له هه ریم
دابمه زری.

ماددهی چل و په که م:

دهزگا ناوبراو هکان له ماددهی چلی ئه م یاسایه دا ده که ونه بهر حوکمی هه موو یاساو
په ره و رینماییه بهرکاره کان.

ماددهی چل و دووه م:

په که م: نابی هه یج لایه نیک یا که سیک بهر له وه رگرتنی ره زامه ندیی وه زارته دهزگای
خویندنی بالای نا حکومی له هه ریمدا بکاته وه یا به ریوهی ببات.

دووه م: نابی هه یج دهزگایه کی خویندنی بالای دهره وهی هه ریم لق یا نووسینگه له
هه ریمدا بکاته وه هه تا ره زامه ندیی وه زارته وه رنه گریت.

سپیه م: ته نیا وه زارته تایبته تمه نده به پیدانی مؤله تی کردنه وهی هه ر دهزگایه کی
فیرکردنی بالā که سه ر به وه زارته نه بی جا حکومی بی ت یان نا حکومی.

ماددهی چل و سپیه م:

په که م: وه زارته هه موو ریکاریکی ئوسولی ده گریته بهر بو داخستنی هه ر دهزگا یا لق
یا نووسینگه یه ک کرابیته وه یا بکریته وه له هه ریم بهرله وه رگرتنی

ره زامه ندیی.

دووم: ھەر دەزگایەك یا لقیك یا نووسینگەیهك بەبی وەرگرتنی رەزامەندیی وەزارەت دابمەزری، بەسەر پێچییهکی یاسایی دادەنری و پێویستە وەزارەت ریکاری ئوسولێ بۆ داخستنی بگریته بەر.

سییەم: ھوکمەکانی بپرگەیی دووم لەم ماددەیهدا ھەموو لقەکان یا نووسینگە دامەزراوەکان لە ھەریەم بەر لە دەرچوونی ئەم یاسایە دەگریتهو، گەر ھەریەك لەمانە نەھاتنە ژیریباری ھوکمەکانی.

بەشی نۆیەم ھوکمە کۆتاییەکان

ماددەیی چل و چوارەم:

یەكەم: ئەندامانی دەستەیی دەرس گوتنەوہ پایەیی خۆیان و ھەموومافیکیان لەم یاسایە و یاساكانی تر و ئەو پێرہوہ و پینمایانە كە بە ھۆیەوہ دەرچوون دەپاریزری لە ھالەتی تەنسب كەردنیان یا تەفەرۇغیان لە فرمانی دەرہوہی زانكو و دەستەكان و دامەزراوندنیان. یان گواستنەوہیان بۆ فەرمانیك لە دەرہوہی سەنتەری وەزارەت یا سەنتەری زانكو و دەستەكان و، ماوہی مانەوہشیان لەو فەرمانانە بە خزمەتی زانكویی كەردنی بۆ مەبەستەكانی پلەپیدان و سەرمووجەو بەرزكەردنەوہو خانەنشینی دەژمیردريت.

دووم: ئەندامانی دەستەیی دەرس گوتنەوہ مافی پلەپیدانی زانستی دوای خانەنشین كەردنیان یاخود لە ھالەتی دامەزراوندنیان یان گواستنەوہیان بۆ فرمانی دەرہوہی دەزگاكانی خویندنی بالآ دەكەوئ لە باری بوونی مەرجی پێویست بۆ پلەپیدانیان بەبی مەرجی دەرس گوتنەوہ.

ماددەى چل و پېچەم:

پەكەم: ئەمانەى خوارەو بەپېرەو دەسنیشان دەكرين.

۱. ئەو كاروبارانەى پەيوەندىدارن بە رابەرى كردنى قوتابيان و ئاراستە كردنيان لە رووى زانستى و پەروەردەيى و كۆمەلايەتى و ھزرى و چاودىرى كردنيان و دەسنیشان كردنى ئەرك و بەرزەفتكردنيان و ناردنيان بۆ دەرەو بۆ خويىندن و زەمالەكان و ريكخستنى مۆلەتەكانى دەرس خويىندن و ھەموو ئەوانەى پەيوەستن بە كاروبارى زانستى و پەروەردەيى ديكە .
۲. پلە پيدانى زانستى بە ئەندامانى دەستەى دەرس گوتنەو.
۳. يارمەتيدانى تويزينەوئەى زانستى و دانان و وەرگيران.
۴. ھەيكەلى كارى ئەندامانى دەستەى دەرس گوتنەو.
۵. خويىندنى بالآ.
۶. مەرجهكانى كردنەوئەى دەزگا زانستى بەلالكانى ئەھلى.
۷. ئەرك و پيكھاتەى وەزارەت و دەرختنى كارو فرمانەكانى.

ماددەى چل و شەشەم:

تەنيا زانكۆ و دەستە تايبەتمەندن بە يەكلا كردنەوئەى سكالكانى كە پەيوەندىدارن بە قەبول و گواستنەو و ئەزمونەكان و سزا بەرزەفتىەكان كە بەسەر قوتابى دادەسەپى و فەسل كردنيان بە ھوى دەرئەچوونيان لەگەل ھەئسەنگاندنى بېروانامەكان و پلە زانستى عيراقى و بيانىەكان كە لە دوای قۇناغى خويىندنى دواناوەندىي دین لەگەل داواكارىي بەخشىنى نازناو و بېروانامەى زانستى و فەخرىي.

ماددەى چل و ھەوتەم:

زانكۆكان و دەستەكان بۆيان ھەيە بۆ ئەنجامدانى ئەزمونە زانستى و پيادە كردنەكانيان و مەشقى قوتابيان، پەنا بىنە بەرھەموو لايەنىكى پسپۆر لە فەرمانگەكانى فەرمى ھەريم و كەرتى تايبەت و دەبى ئەو فەرمانگاپانەش ئاسانكارى و يارمەتى پيوست بۆ بەدپەينانى ئەم كارە پيشكەش بكەن.

ماددەى چل و ھەشتەم:

زانكۆ و دەستەكان لى بوردراون لە رەسمى گومرگ بەپىي ياسا كارپىكراوھكان لە ھەموو ماددە و كەل و پەل و ئامپىر و بەشەكانى و ماددە يەدەگەكان و ماددەى تاقىگەكان و ھۆيەكانى روون كوردنەوھو فلىم و پەخشنامە و كتيب و چاپكراوھ ھاوردەكان لە چوارچىوھى پرۆژە پىسپۆرىيە زانستىھكانى كە خزمەتى مەبەستەكەى دەكەن.

ماددەى چل و نۆيەم:

وھزىر بۆى ھەيە بەرپۆبەرايەتىھكان يان بەشەكان يان ھۆبەكان لە ناو پىكھاتەكانى وھزارەتدا دامەزرىنى يان لىكيان بدات يان ھەليان وھشينيئەوھ بەپىي پىويستى كارەكەى لە كاتى پىويستدا.

ماددەى پەنجايەم:

وھزىر بۆى ھەيە پىرھو و رىنمايى پىويست بۆ ئاسانكارىي جىبەجى كوردنى حوكمەكانى ئەم ياسايە دەرچوئى.

ماددەى پەنجاو يەكەم:

ياساى ژمارە(۳۳)ى سالى ۲۰۰۴ى وھزارەتى خوئندنى بالا و توئژىنەوھى زانستى ھەلدەوھشيتەوھ.

ماددەى پەنجاو دووھم:

كار بە حوكمى ماددەكانى (۴۳،۴۲،۴۱،۴۰)ى ئەم ياسايە دەكرى تاكو ياسايەكى تايبەت بە زانكۆ نا حكومىھكان دەرەچى و پىويستە لەسەر ئەنجومەنى وھزىران پرۆژەيەك لە ماوھى سى مانگدا پىشكەش بكات.

ماددەى پەنجاو سىيەم:

كار بە ھىچ دەقيكى ياسايى يا برىارىك ناكرى گەر لەگەل حوكمەكانى ئەم ياسايە ناكۆك بى.

ماددهى پهنجاو چوارهم:

پيويسته له سهر ئه نجومهنى وهزيران و لايه نه پهيوه نديداره كان حوكمه كانى ئهم
ياسايه جي به جي بكن.

ماددهى پهنجاو پينجهم:

پيويسته ئه نجومهنى وهزيران پيرهوى پيويست بو جي به جي كردنى حوكمه كانى ئهم
ياسايه دهر بكات.

ماددهى پهنجا و شه شه م:

ئهم ياسايه له رۆزى بلا و كردنه وهى له رۆزنامهى فهرمى (وهقائيعى كوردستان) هوه
جي به جي ده كرى.

مسعود بارزاني

سهرۆكى ههرىمى كوردستان - عيراق

ئهم ياسايه له 2ى خهرمانان 2708ى كوردى به رامبه ر 21ى رهجه ب 1429ى كوچى و
به رامبه ر 24ى ته مموز 2008ى زاينى له ههولير دهرچوه .

- ھۆيەكانى دەرچوونى ئەم ياسايە -

پەرەسەندەكانى كۆمەلایەتى و ئابوورى و سیاسى كە ھەریمی كوردستان - عىراق پيیدا دەروات، پيويستی بە سەيرکردنەوہ کرد لە زۆر بنەماو چەمك و ميكانيزمەكانى پەيوەندیدار بە فەلسەفەى خویندن و ستراتيجیەتەكەى، بە جۆریك كە لەگەل ئامانجەكانى قۇناغى نوئ بپروا بەرپوہ، لە میانەى دەرکردنى ياسای نوئ بۆ وەزارەتى خویندنى بالآ و توپژینەوہى زانستى لە ھەریمدا، بۆيە ئەم ياسايە پشٹی بەست بە وەرگرتنى پرنسيپى ناسینترالى بۆ دەزگاکانى خویندنى بالآ لەلایەنى دارایی و كارگيرپيەوہ و چر كردنەوہى لەسەر بەشەكانى زانستى لە زانكۆكان وەكو ناوكى بنچينەيى، و گرینگی توپژینەوہى زانستى لە خزمەتکردنى پيويستىەكانى كۆمەلگەى كوردستاندا بى، و بۆ مسۆگەر كردنى بەجیگەياندنى دەزگاکانى خویندنى بالآ پەيامەكەيان لە مەيدانەكانى توپژینەوہى زانستى و ئامادەکردنى كاديرى زانستى، دامەزراوى نوئ ھاتە ئاراوہ، وەكو ئەنجومەنى كوردستانى بالآ بۆ تاييبەتمەنديەكانى پزیشكى و دەستەى كوردستانى بۆ خویندەكانى ستراتيجى و توپژینەوہى زانستى، و گۆرپنى دەستەى خویندنى تەكنيكى بۆ زانكۆى خویندنى تەكنيكى و ريكخستى دەزگاکانى خویندنى بالآى ناحكومى و ھاوبەش لە ياسادا، ھەموو ئەوانە بە ئامانجى كەمكردنەوہى كەلین لە نيوان دەزگاکانى خویندن لە ھەریمدا لەگەل زانكۆكانى جیھانى و خو گونجاندن لەگەل پەرەسەندەكانى جیھانى لە مەيدانى خویندنى بالآو توپژینەوہى زانستى و لاگردنەوہ لە پيداويستىەكانى كۆمەلگەى كوردستان ... بۆيە ئەم ياسايە دەرچووينرا.